

OBLIKOVANJE DOKUMENTA

CSS 2. DIO

(vrste selektora, pseudoklase, model kutije)
dr.sc. Alen Šimec, viši predavač | alen@tvz.hr

SELEKTORI

- Selektor se veže na HTML element ili elemente na koje se primjenjuje navedeni stil.
 - jednostavni selektori
 - klasni selektori
 - ID selektori
 - kontekstni selektori
 - pseudoklase.

JEDNOSTAVNI SELEKTORI

- **Jednostavni selektori** odgovaraju imenu HTML oznake i primjenjuju se na svaki istovrsni element u dokumentu.
- Nedostatak primjene CSS-a putem jednostavnih selektora je u tome što se definirani stil primjenjuje na sve HTML elemente bez izuzetaka.

```
p { font-family: Verdana, Helvetica, sans-serif; }  
h1 { color: #9b5c98; font-size: 24px; font-weight: bold; }
```

KLASNI SELEKTORI

- **Klasni selektori** mogu se primijeniti samo na određene elemente koji imaju atribut "class" u HTML dokumentu

CSS

```
.izreka { font-weight: bold; font-size: 11px; color: green; }  
.prijevod { font-style: italic; font-size: 12px; }
```

HTML

```
<p class="izreka">Lorem ipsum</p>  
<p class="prijevod">Dolor sit am consectetur adipis</p>
```

IDENTIFIKACIJSKI SELEKTORI

- **Identifikacijski selektori** razlikuju se od klasnih selektora po tome što se atribut određuje sa "id" u HTML dokumentu i smije se pojaviti samo jednom u dokumentu.

CSS

```
#izreka { font-weight: bold; font-size: 11px; color: green; }  
#prijevod { font-style: italic; font-size: 12px; }
```

HTML

```
<p id="izreka">Lorem ipsum</p>  
<p id="prijevod">Dolor sit am consectetur adipis</p>
```

KONTEKSTNI SELEKTORI

- **Kontekstni selektori** ako definiramo selektor p b, on će biti primijenjen na sve elemente b, ali samo ako se u hijerarhijskom stablu nalaze unutar elementa <p>

CSS

```
p          { font-weight: bold; font-size: 11px; }  
.istakni { font-size: 12px; color: purple; }
```

HTML

```
<p><b class="istakni">Navigare</b> necesse est,  
    <b class="istakni">vivere</b> non est necesse.  
</p>
```


Navigare necesse est, **vivere** non est necesse.

PSEUDOKLASE

- **Pseudoklase** su selektori koji djeluju na informacije o elementima koji proširuju stablo dokumenta
- Ispred imena pseudo klase dolazi dvotočka. Mogu se koristiti sa:
 - Elementima
 - Klasama
 - ID-ovima

```
selector:pseudo-class {property:value;} Pseudo klasa  
selector:pseudo-element {property:value;} Pseudo element
```

PSEUDOKLASE

- **Pseudoklase** razlikuju različita stanja elemenata i tipove, kao na primjer one koji pružaju informacije o stanju veza
- Pseudo klase. **Važno je poštovati redosljed!**
 - **:link** (formatiranje izgleda još neposjećenih veza)
 - **:visited** (formatiranje izgleda posjećenih veza)
 - **:focus** (formatiranje izgleda veza trenutno selektiranih pomoću tipkovnice)
 - **:hover** (formatiranje izgleda veza na kojima je trenutačno strelica miša)
 - **:active** (formatiranje izgleda veza koji su selektirani)

PSEUDOKLASE

- Pseudo elementi pružaju pristup segmentima elemenata, a služe za stiliziranje dijela sadržaja elementa

CSS

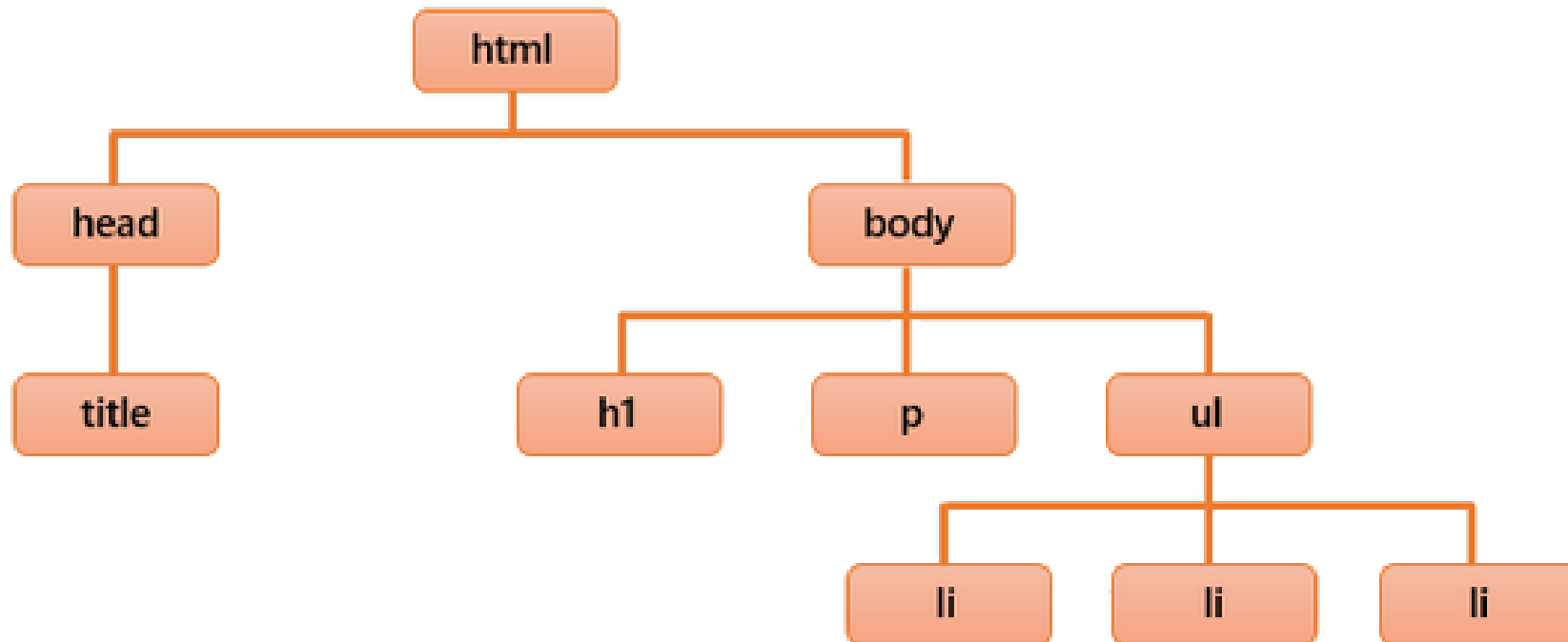
```
a.red:visited {color:#FF0000;}
```

HTML

```
<a class="red" href="index.php">HOME</a>
```

SELEKTORI

- HTML dokument možemo prikazati kao stablo

ZADATAK

- Napravite stranicu u HTML5 formatu i napravite **interni** CSS. Stranica mora imati vezu koja je zelene boje, a kada se pređe mišem preko linka promijeni boju u crvenu.

* Spremite zadatak u vježba 15

PSEUDOKLASE

- Ukoliko u jednom dokumentu postoji potreba za više različitih vrsta veza, koristi se kombinacija klasnih selektora i pseudoklasa

CSS

```
a.vrsta1:link {color:green;}
a.vrsta1:visited {color: red;}
a.vrsta1:hover {background-color: brown; color: yellow;}
a.vrsta2:link {color: brown;text-decoration: none;}
a.vrsta2:visited {color: rosybrown;}
a.vrsta2:hover {background-color: blueviolet; color: white;}
a.vrsta2:active {background-color: black; color:white; }
```

HTML

```
<a class="vrsta1" href="https://www.carnet.hr/">CARNet</a>
<a class="vrsta2" href="https://www.w3.org/">W3 konzorcij</a>
```

CARNet W3 konzorcij

CARNet W3 konzorcij

CARNet **W3 konzorcij**

GRUPIRANJE SELEKTORA

- Kada nekoliko selektora dijeli određena svojstva, postoji mogućnost njihova grupiranja u popis odvojen zarezima

CSS

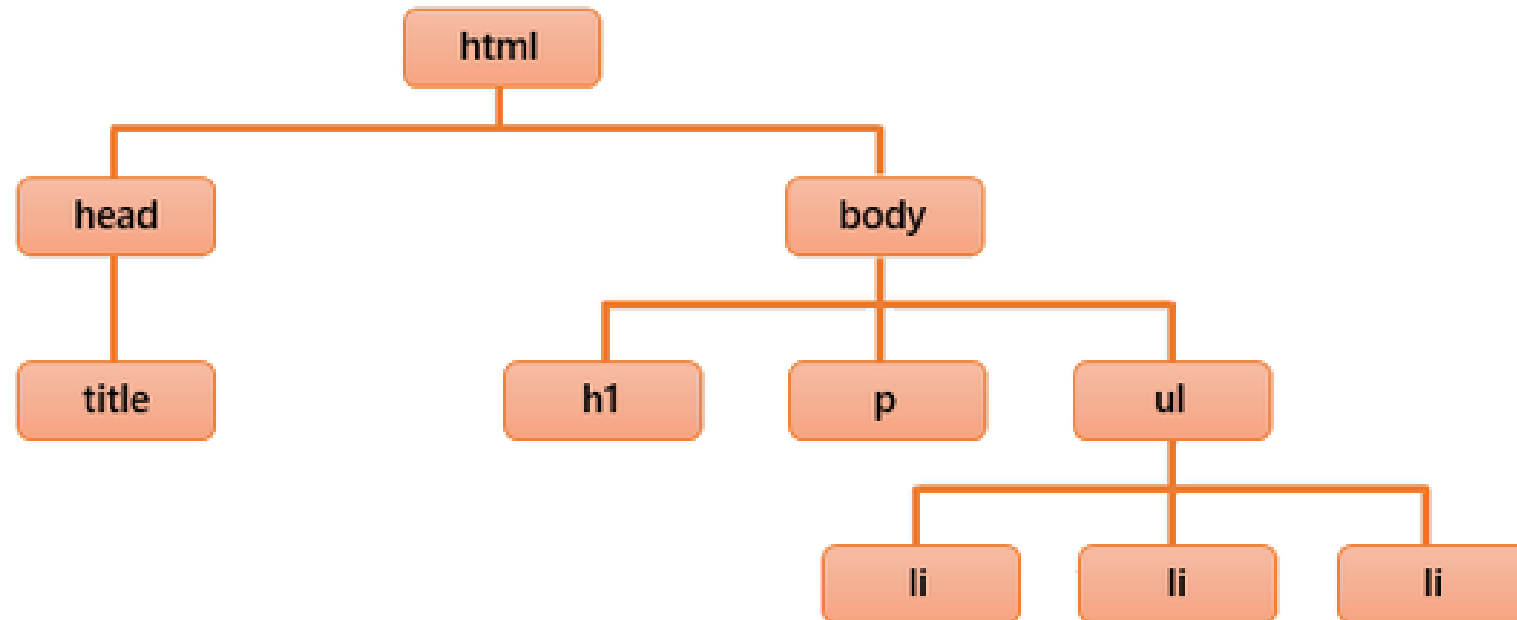
```
h1 { font-family: sans-serif; font-size: 16px;}  
h2 { font-family: sans-serif; font-size: 14px;}  
h3 { font-family: sans-serif; font-size: 12px;}
```

/ Kraći zapis */*

```
h1, h2, h3 { font-family: sans-serif;}  
h1          { font-size: 16px;}  
h2          { font-size: 14px;}  
h3          { font-size: 12px;}
```

NASLJEĐIVANJE

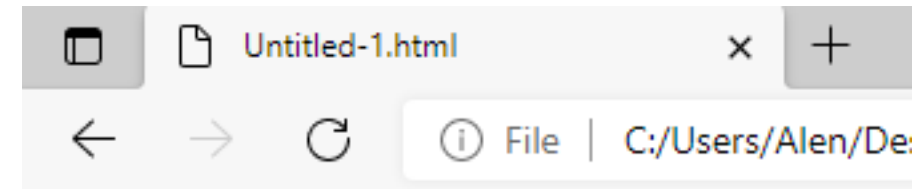
- Slikom HTML hijerarhijskog stabla možemo ilustrirati nasljeđivanje
- Elementi koji su niže u stablu – tzv. potomci – nasljeđuju svojstva od svojih roditeljskih elemenata.

NASLJEĐIVANJE

- Primjer

```
<html>
  <head>
    <style>
      body { color: black; font-family: Arial; }
      h1   { color: green; }
      p    { /* color: blue; */ }
      a    { color: #00FF00; }
    </style>
  </head>
  <body>
    <h1>Naslov</h1>
    <p>Ovo je odlomak sa definiranom klasom.</p>
    <a href="http://www.domena.hr/">STRANICA</a>
  </body>
</html>
```


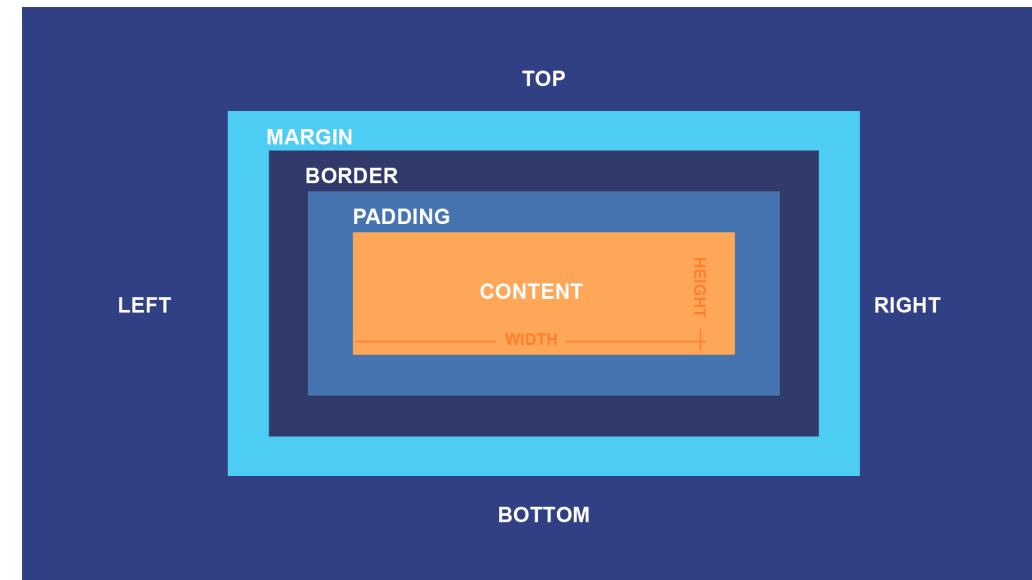
Naslov

Ovo je odlomak sa definiranom klasom.

STRANICA

MODEL KUTIJE

- Model kutije označavamo svaki element u HTML dokumentu.
- Svaki element se na stranici tretira kao posloženi pravokutnik koji se na stranici slaže jedan iza drugog ili jedan ispod drugog.
- Izgled kutije i njezina svojstva definirani su prikazom kutije sa svojstvima i udaljenostima od rubova svakog slijedećeg pravokutnika.

MODEL KUTIJE

- VISINA (engl. height) i ŠIRINA (engl. width)
- Svojstvo **height** i svojstvo **width** i vrijednosti koje se koriste za određivanje visine i širine elemenata.
- Visina i širina se mogu odrediti na **auto** ili odrediti u određenim vrijednostima **px**, **cm** ili u postocima određenog elementa.
- Pogledajte primjer sa `<div>` elementima i slikom

MODEL KUTIJE

- Margine (rubni dijelovi) određuju udaljenost CSS kutije, odnosno elementa, od ostalih elemenata na stranici.
 - margin-top (udaljenost od gornjeg elementa)
 - margin-right (udaljenost od desnog elementa)
 - margin-bottom (udaljenost od donjeg elementa)
 - margin-left (udaljenost od lijevog elementa)
- Četiri pojedinačne margine mogu se zamijeniti skraćenim svojstvom ***margin***

MODEL KUTIJE

- CSS model koji odlomak tretira kao kutiju određuje margine, debljine granica, odmak sadržaja od granice.

```
p { margin-top: 5px;  
    margin-bottom: 20px;  
    margin-left: 30px; }
```

/ Kraći zapis */*

```
p { margin: 5px 0 20px 30px; }
```

gornja margina

lijevi
odmak

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur
adipiscing elit, sed do eiusmod tempor
incididunt ut labore et dolore magna aliqua.
Ut enim ad minim veniam, quis nostrud
exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip
ex ea commodo nisi consequat. Duis aute
irure dolor in reprehenderit in voluptate
esse cillum dolore eu fugiat nullapariatur.

donja margina

MODEL KUTIJE

- Odmak je udaljenost od granice CSS kutije do sadržaja.
- Slično kao i kod margina, postoje četiri odmaka i skraćeno svojstvo
 - padding-top (udaljenost od gornje granice)
 - padding-right (udaljenost od desne granice)
 - padding-bottom (udaljenost od donje granice)
 - padding-left (udaljenost od lijeve granice)
- Četiri pojedinačne granice mogu se zamijeniti skraćenim svojstvom ***padding***

ZADATAK

- Želimo dobiti sliku i tekst na ekranu gdje će slika imati lijevu poziciju, a tekst desnu i razmak između slike i teksta neka bude 1%.
- Ispod teksta ide video koji će isto imati razmak od teksta gore 10px
- ***Vidi primjer!***

Seamaster Automatic Chronograph Men's Watch

Stainless steel case with a stainless steel bracelet. Uni-directional rotating silver-tone stainless steel bezel with a black ceramic top ring. Black dial with luminous skeleton hands and dot hour markers. Minute markers around the outer rim. Dial Type: Analog. Luminescent hands and markers. Date display at the 6 o'clock position. Chronograph - three sub-dials displaying: 60 second, 30 minute and 12 hour. Omega calibre 3330 automatic movement with a 52-hour power reserve. Scratch resistant sapphire crystal. Screw down crown. Solid case back. Case size: 44.5 mm. Case thickness: 13 mm. Round case shape. Band width: 22.9 mm. Band length: 9 inches. Deployment clasp. Water resistant at 300 meters / 1000 feet. Functions: chronograph, date, hour, minute, second, chronometer. Additional Info: helium escape valve. Dress watch style. Watch label: Swiss Made. Item Variations: 212 30 44 50 01 001, 212-30-44-50-01-001, 212/30/44/50/01/001, 21230445001001. Omega Seamaster Automatic Chronograph Men's Watch 21230445001001.

* Spremite zadatak u vježba 16

LET'S PLAY KAHOOT

- Kahoot! -> **CSS 2. dio**
 - [LINK](https://kahoot.it)
- Open your browser
- Enter this URL: **<https://kahoot.it>**

QUESTIONS

Ph.D., Alen Šimec, senior lecturer

Mob. +385 98 477 170

Address. Vrbik 8, Zagreb 10000, Hrvatska

E-mail. alen@tvz.hr

Web. www.tvz.hr

GitHub. <https://github.com/asimec1>

LinkedIn. <https://www.linkedin.com/in/alensimec>

Youtube. https://www.youtube.com/channel/UCFqC26K-RKJTchaGxmM_b_g

BIB.IRB. <https://www.bib.irb.hr/profile/27687>

If you have any questions send me an email: alen@tvz.hr

